

Petančić Davorin:

Svete gore.

Povest.

»Greh sem storil, velik in bogoskrunski. Potem sem jih storil še sto in sto. Manjših in večjih. Kradel sem v cerkvah svete posode, ljudem srečo jemal in jih ubijal. Blodil sem v grehu štiri dolga, neskončno dolga desetletja. Bog je do mene usmiljenje imel, do mene grešnika in me ni pred časom izpreobrnjenja pogubil. Marija mi je milost izprosila in mi naklonila spoznanje božje dobrote. Izpovedal sem se vsega in zadobil po mašniku sveto odvezo. Zdaj hodim in iščem svetih krajev, da bi pokoro, zadosti veliko, grehom primerno in božji dobroti, opravil. Častiti gospod! Novo cerkev zidate, so mi pripovedovali ljudje in sem pogledal. Prekrasen ste postavili Kraljici nebeški dvor. Velikega oltarja pa še ni v njem. Častiti, dovolite, samo besedo recite, da jaz ga postavim! Ne vprašam za denar in plačilo, potrošil bom svoje, potem itak umrjem. Dovolite, častiti, da se pokorim pri vas z delom, molitvijo in postom. Zadoščenje bo vam in meni...«

Dekana je prešla sveta groza ob misli:

»Kaj, če se je sam nebeški Gospod poslužil podobne berača in prišel s to čudno ponudbo?!« Vprašal pa je le v skrbi:

»Pa znate slikati in kipe svete izrezovati?«

»Prikimal je starec:

»Znam, častiti! Moja domovina je daleč in tam sem se naučil v mladih letih. Slikal sem cerkve in upodabljal svetnike vse do tedaj, ko me je skušnjava potegnil za sabo, da sem se z grdim namenom prvič dotaknil svete posode.«

Gospod se je čudil še bolj in rastle v zavest, da se izvršujejo božji sklepi:

»In tale načrt? Bi znali dati v oltar to podobo in jo navdihniti s svetim duhom?«

»Častiti, dušo bom trgjal iz sebe; skesano dušo in jo položil na oltar, Mariji v dar.«

Dekan se ni več pomišljal.

»Naj bo! Poskusili boste.«

Starec se strese, sklone se po roko gospodovo in jo poljubi.

»Taka beseda! Denarja ne rabim nič, prav nič! Da vam ne bom škode delal in izgube.«

Prenočil je v župnišču. Zjutraj, komaj se je dan naredil, pa je že lezel na Goro. Skrbno se je zaklenil v cerkev, pomolil in začel z delom.

POPOTNIK PRIDE ČEZ GORO...

Čudovita so pota božja...

Pomlad se je naredila in odprla delo. Ljudje so garali po poljih in v vinogradih od prvega dneva do trdega mraka. Vmes pa je bilo mnogo veselja in veselega pričakovanja. Cerkev je že stala in se od sonca svetila, da so jo občudovali daleč naokoli, po Hrvaškem in Slovenskem.

Gorskim se je posebno smejala sreča. Lojz in Tončka sta dobila malega Lojzeta. Otročeta so vsi ljubili in ga hoteli pestovati. Tako jih je otrok še bolj povezal skupaj v družino. K njemu so se vračali trudni od dela in pri njem so se odpočili ob nedeljah.

Mara je sedela na postelji in zibala otroka, drugi pa so bili okoli mize in se zatapljali v pogovore o delu, gruntu in sreči.

»Sreča je le domá,« je menila Mara.

»Pri Bogu je sreča, dom pa grunt sam ne.« Janez se je oprijel Pepine misli.

Lenčka pa je še vedno verjela v Janezovo izpoved:

»Ljubezen je sreča!«

Pavle je bil tiho in kimal v vsem, ko se je Lojze oglašil. Vsi so poslušali:

»Mi govorimo o sreči, pa govorimo vsak o sebi. Lenčka hiti v zakon, po katerem hrepeni že četrto leto. Zato je ljubezen za njo sreča. Mara je preizkusila tujino in zna ceniti prijetnost doma in njegovo

46 vrednost. Dom je Mari sreča. Tako bi našel vsak zase nekaj, kar ga osrečuje. Sreča ni samo ena, sto, tisoč jih je. Toliko jih je, kolikor je ljudi, ker vsak človek ima svojo srečo. Samo, da vse to mine: dom in grunt, ljubezen in denar. Človek bi pa rad bil zmeraj srečen. Kolikrat sem si že jaz zaželel kak trenutek, ko sem bil res vesel: O, ko bi trajal ta hip v neskončnost! Pa ni. Raztrgal se je in razvezal v drugega, žalostnega in nesrečnega. Prav je imela Pepa: sreča je pri Bogu. Bog sam je sreča, ker po tem hrepenimo vsi, po večni sreči, ki je Bog, ker drugo vse mine in izgine v nič.«

Tedaj so se odprla vrata in vstopil je popotnik...

»Frater Anton!«

Oslonel je pri vratih in stisnil roki v rokave. Obraz je imel shujšan, lične kosti so mu močno izstopale. Oči je pobesil v tla in rahla rdečica mu je planila v lica, kakor da bi ga bilo sram. Meniška halja mu je valovito padala do tal. Ni odprl ust, ni nagovoril nobenega. Vsi so vedeli, kdo je, pa nobeden ni mogel vstati, da bi ga pozdravil. Njegov nenaden prihod je zbegal vse. V duše jih je zbudila misel: »Kaj, če je prišel rušit našo srečo? Kaj bo, če bi vdrla iz njega strast po gruntu...?«

Miha je slonel pri vratih in gledal z veselimi očmi.

»Če bi se razplamtele v hipu te oči in bi odprli usta: Grunt hočem nazaj!...?« so trepetali.

»Se me bojite?« je dahnil njegov otožen glas.

Lojze se je dvignil. Postal je še pri stolu za hip, kakor da bi se boril sam s seboj, potem pa je planil k njemu in ga burno objel:

»Miha! Miha!« Iz glasu je zvenela prošnja, krčevita prošnja: »Pusti nas! Ne razkolji nas zopet!«

Vsi so čutili bolečino v srcu in grenkost v duši. Ponujali so mu roke, se delali vzhicene, pa čakali, kaj bo zahteval.

»Kot popotnik sem prišel pogledat, kako živite. Nič drugega ne bom storil, kakor pogledal bom vas srečne in grunt, reber in Jos, Rozčo in Vzdolec.«

Tedaj so se oddahnili, pa še vedno ni bilo njihovo veselje iskreno. Posebno Tončka je čutila vsak njegov pogled na sebi kot nekaj morečega...

Miha pa se je smejal. Pogledal je otroku v obraz in oči... Zasolzil se je. Oči vseh so strmele vanj... Lojze je trepetal:

»Otrok je moj!«

Miha pa je tako mirno rekel:

»Kake oči ima to dete! Sama sreča je v njih...« Sprešel se je po sobi in gledal podobe. Začudene oči so ga spremljale... Nobeni ni prišlo na misel, da bi mu postregla.

Čez čas se je okrenil k njim in dejal v otožnem smehu:

»Kako sem že odmrli domu! Mislil sem, bogve, kako mi bo težko se še enkrat odtrgati od doma. Hrepenel pa sem vseeno, da bi ga še videl. Zdaj ga vidim, pa mi je tako prazno tu pri vas. Edino tiste otrokove oči so me zveselile. V njih je nekaj božje sreče...«

Domače je postalo sram, da so tako hudo mislili o njem. Hiteli so, da bi mu stregli. On pa je odklonil in jih povabil:

»Samo cerkev bom še pogledal, potem bom pa zopet šel. Lojze, gospodar, greš z mano?« Pa so se dvignili vsi in stopili za njim.

»Ključ je pa zgoraj, ker oltar dela!«

Miha se je spominjal od koraka do koraka dogodkov, ki ga niso veselili.

Glavna vrata so bila zaklenjena.

»Pa pojdemo k malim! Tista so gotovo odprta!« je dejal Lojze in stopil naprej.

Tudi mala vrata so bila zaprta. Zaklical je. Nič odgovora. Ko je zavpil na vse grlo, je bilo slišati samo jek v gori in nič drugega. Vzel je leseno bruno, ki je ležalo pri kapelici, in ga postavil k lini nad velikimi vrati. Vrgel je suknjič raz se, splezal do odprtine in se pritiščal vanjo. V podstrešju so zabobneli njegovi koraki, počasno, težko in zamolklo. Oni zunaj pa: v tem trenutku onemeli...

Kje je zrak najbolj suh?

Ne v puščavi Sahara v Afriki. Ondi je zrak celo vlažen, če vzamemo za merilo tisto suhoto, ki je v električni žarnici. Tu je že vlaga, ki ima eno desettisočinko, odveč. Če je pa v njej za 4 desettisočinke vlage, pa luč že čez nekaj ur ugasa, ne. Če bi razdelili kapljico vode na 68.000 električnih žarnic, ne bi nobena več gorela, čeprav bi prišlo tako neznansko malo (68 tisoč del) te kapljice v eno žarnico! Seveda je nemogoče, da bi kako živo bitje — in najmanj človek — moglo živeti v taki suši.

Potopljene ladje se bodo same dvigale

Neki Guillaume je napravil izum, s katerega pomočjo naj bi se potopljene ladje same dvigale na površje. S tem izumom, o katerem pa ne poročajo nič podrobnejšega, so napravili zanimiv poskus v luci Santa Lucia. Vzeli so neko vrsto kitolovca. Izumitelj je stopil v steklenem potapljaškem zvonu in s svojim izumom na krov te ladje in se dal z njo vred potopiti. Stavilni strokovnjaki so opazovali stvar z drugih ladij. Po 53 sekundah se je potopljena ladja v njih največje začudenje spet dvignila na površje in izumitelj je bil živ in zdrav na njenem krovu.

Zima, zima...

Ostanki

mariborskih tekstilnih tovarn brez napak, prstnobarvni, »Paket Serija A« za moško, žensko, posteljno, namizno perilo in rjuhe; »Paket Serija B« vsečina 15—21 m dobro uporabnih ostankov prvovrstnih turingov, flanel za pijame in barhentov za obleke ter paket »Serija Z« z vsebino 3 m blaga za zimsko suknjo ali ženski plašč, moško obleko ali damski kostum poštine prosto samo Din 12.— Dalje novi specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 19 d^m 25 m najfinejših plijama flanel, modnih barhentov za obleke in bluze ter toplega moškega ženskega spodnjega perila. Ta paket Din 148 vse poštine prosto. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Naročite, dokle rje še zaloga pri

RAZPOSILJALNICI

„KOSMOS“

MARIBOR, Dvofakovz
cesta št. 1. 85